

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

AGENȚIA NAȚIONALĂ ANTIDROG

NESECRET

Nr. 4397394 din 24.04.2023

Ex. 1/2

Se transmite prin e-mail

Către,

PUBLICAȚIILE „INFO SUD-EST”/”G4MEDIA”

Doamnei Andreea PAVEL, jurnalist

andreea.pavel@info-sud-est.ro

Referitor la cererea dumneavoastră transmisă Agenției Naționale Antidrog, la data de 12.04.2023, prin care solicitați documentarea unui material jurnalistic despre *amplarea fenomenului de consum și trafic de droguri în instituțiile de învățământ preuniversitare*, vă comunicăm următoarele:

1. Cum explicați creșterea fenomenului de consum și trafic de droguri în școli și licee? Care sunt cauzele, cum pot fi ele eliminate?

Dimensiunea consumului de droguri la nivelul unei regiuni sau țări nu este reflectată doar de numărul cazurilor înregistrate. Există mai multe criterii care sunt luate în considerare, printre care enumerăm: potențialul de răspândire geografică, consecințele asupra sănătății, consecințele sociale, consecințele economice (când vorbim despre o substanță chimică cu utilizare în diferite ramuri economice) etc.

Aceste categorii, împreună cu alte aspecte (de exemplu, resursele disponibile, interesul populației - familie, școală, comunitate, al factorilor de decizie) contribuie la tendințele înregistrate în consumul de droguri.

Creșterea, observată în special în ultimii ani, poate fi explicată prin faptul că noile substanțe psihoactive au devenit o problemă mai persistentă, în fiecare an peste 50 de noi substanțe fiind

CRP/TI

B-dul Unirii nr.37, bloc A 4, parter, sector 3, București

tel : 021.318.44.00 ; fax :021.316.67.27 ; website : www.ana.gov.ro

depistate pentru prima dată în Europa, dar și prin evoluția consumului de cannabis, care își continuă tendința ascendentă.

În discursul directorului Observatorului European de Droguri și Toxicomanii, Alexis Goosdeel, susținut cu ocazia lansării *Raportului european privind drogurile 2022*, situația de astăzi, în domeniul drogurilor, este descrisă, după cum urmează:

”În primul rând, trei cuvinte pot fi folosite pentru a rezuma și a ilustra situația de astăzi.

Primul este că drogurile sunt peste tot astăzi. Nu am avut niciodată o disponibilitate atât de mare de droguri pe teritoriul Uniunii Europene. 213 de tone de cocaină au fost confiscate în 2020 și chiar mai mult în 2021. 21 de tone de amfetamine au fost confiscate în 2020. În același timp, observăm o schimbare, o creștere a producției de droguri sintetice pe teritoriul UE, cu peste 350 de laboratoare demontate și înregistrând capturi de noi substanțe psihoactive (NPS).

Următorul cuvânt este Totul. Totul poate fi folosit ca drog. Aceasta se rupe de vechile definiții: ușor versus greu, chimic versus pe bază de plante, licit versus ilicit. Există o ofertă mult mai largă de substanțe astăzi care sunt cauza comportamentelor care creează dependență. Apar noi substanțe puternice și periculoase în fiecare săptămână pe piața drogurilor, cu catinone sintetice — un grup de stimulanti sintetici — fenomene extrem de îngrijorătoare. Acestea sunt acum a doua categorie ca mărime de NPS sub observație. Apoi, vedem o creștere a diversificării produselor de cannabis, cu conținut de cannabis în produse comestibile/ alimente, dar și în lichidele utilizate pentru vapare, care pot crea riscuri potențiale și consecințe noi pentru persoanele care le folosesc.

Deci, consecința acestui lucru - și acesta vine la al treilea cuvânt - Toată lumea. Toată lumea poate suferi și să fie afectată de aceste schimbări. Poate fi din cauza cannabisului adulterat. Ceea ce am observat recent este pulverizarea canabinoizilor sintetici pe planta de cannabis, un astfel de consum putând provoca, de exemplu, o stare delirantă. Deci, psihiatrui și medicii care trebuie să evalueze starea acestor persoane care sosesc în camera de urgență, este extrem de important să cunoască informații despre existența canabinoizilor sintetici pulverizați, pentru a pune un diagnostic mai corect, diferențiat.”

2. Ce propuneri/soluții are, concret, instituția dumneavoastră pentru eradicarea sau cel puțin diminuarea fenomenului?

Agenția Națională Antidrog asigură mecanismul de coordonare care reprezintă elementul central în asigurarea coerenței și unității răspunsului la fenomenul drogurilor.

Sistemul național de prevenire are la bază o fundație solidă, alcătuită din: cadrul legal și politici, studii și cercetări de specialitate, coordonarea multiplelor sectoare și niveluri implicate – național și local, precum și formarea continuă a factorilor de decizie și a practicienilor.

Scopul final al sistemului este de a sprijini dezvoltarea sănătoasă și în siguranță a indivizilor, prin:

- inițierea activităților preventive încă de la vârstă preșcolară și școlară mică pentru a limita comportamentele de risc la vârste mai mari, prin acțiuni de promovare a sănătății, încurajând copiii să adopte un stil de viață sănătos;
- implicarea în activități ce au ca scop creșterea stimei de sine a copilului, a încrederii în sine însuși, îmbunătățirea controlului emoțional și dezvoltarea capacității de a tolera frustrarea;
- implicarea în activități ce au ca scop formarea de abilități și resurse personale care să ofere puncte de sprijin pentru copii și care să îi facă mai puțin vulnerabili față de presiunile pe care le exercită mediul (prieteni, alte persoane de referință, mijloacele de comunicare, societatea), în special în perioadele critice de tranziție în care sunt cei mai vulnerabili, în copilăria timpurie și în trecerea de la copilărie la adolescență;
- promovarea unor stiluri și obiceiuri de viață sănătoasă care să acționeze ca elemente de protecție față de alternativele nocive (construirea și întărirea factorilor de protecție);
- anticiparea apariției problemei și cunoașterea factorilor favorizanți ai consumului de droguri (minimalizarea influenței factorilor de risc);
- atingerea populației generale (prevenire universală), dar și sprijinirea grupurilor (prevenire selectivă) și a indivizilor (prevenire indicată);
- atingerea populației prin intermediul mediilor diferite – școală, familie, comunitate;
- prezentarea serviciilor de suport furnizate de instituțiile din sistemul național de asistență.

Astfel, Agenția Națională Antidrog desfășoară zilnic activități pe cele două paliere specifice reducerii cererii de droguri: *prevenirea consumului de droguri și acordarea de asistență consumatorilor de droguri, în domeniul medical, psihologic și social.*

Peisajul activităților preventive de la nivel central este completat de acțiunile de la nivel teritorial, unde se organizează sesiuni informative în cadrul taberelor școlare, centrelor de plasament, activități

de prevenire a delincvenței juvenile și a victimizării minorului, precum și de dezvoltare de abilități sănătoase de petrecere a timpului liber.

Activitatea de prevenire în mediul școlar și familial se concretizează prin implementarea unor proiecte naționale, cu rezultate dovedite în timp, atât la nivelul țării noastre, dar și la nivel internațional. Aceste proiecte au fost implementate mai întâi la nivelul țărilor cu istoric mai îndelungat în ce privește prevenirea consumului de droguri, evaluate la nivelul unor instituții cu expertiză în acest sens din Europa, testate ca eficiență în timp, prin studii de specialitate și adaptate apoi la specificul României de către profesioniști în domeniu.

Astfel, proiectele naționale de prevenire a consumului de droguri, implementate de Agenția Națională Amtidrog la nivel național, sunt:

➤ Proiectul național „CUM SĂ CREȘTEM SĂNĂTOȘI”

Scop: promovarea unui stil de viață sănătos în rândul copiilor cu vârsta între 5-7 ani (preșcolari de grupă mare și școlari din clasa pregătitoare) pentru prevenirea comportamentelor cu risc pentru sănătate, precum și pentru neînceperea sau întârzierea debutului consumului de droguri;

➤ Proiectul național „ABC-UL EMOȚIILOR”

Scop: dezvoltarea abilităților emoționale la elevii din clasele I și a II-a, în vederea neînceperii sau întârzierii debutului consumului de droguri;

➤ Proiectul național „NECENZURAT”

Scop: formarea unor abilități de viață necesare luării unor decizii informate, corecte și responsabile în legătură cu consumul de tutun, alcool și droguri la elevii cu vârsta de 12-14 ani;

➤ Proiectul național “FRED GOES NET”

Scop: realizarea de intervenții preventive timpurii pentru elevii de liceu (14-19 ani) în scopul neînceperii sau întârzierii debutului consumului de droguri sau evitării transformării consumului experimental și ocazional în consum regulat;

➤ Proiectul național „MESAJUL MEU ANTIDROG”

Scop: dezvoltarea unor atitudini și practici de viață sănătoasă pentru elevii din învățământul gimnazial și liceal, prin implicarea în activități artistice, ca alternativă la consumul de droguri;

➤ Proiectul național „ABILITĂȚI PENTRU ACȚIUNE”

Scop: Prevenirea consumului de droguri, favorizând factorii de protecție ai elevilor prin dezvoltarea unei conexiuni puternice cu școala, implicarea părinților în viața copiilor și dobândirea cunoștințelor și abilităților necesare în luarea unor decizii sănătoase atunci când sunt presați să consume droguri. Proiectul utilizează resursele pedagogice ale modului Lions Quest (program de învățare socio-emoțională) și se adresează elevilor din învățământul gimnazial și liceal.

➤ Proiectul național „ACȚIONĂM JUST”

Scop: implicarea tinerilor din mediul liceal și universitar în activități interactive de educație juridică în domeniul prevenirii și combaterii consumului și traficului de droguri, dar și de cunoaștere a sistemului național de prevenire și asistență a consumului de droguri;

➤ Proiectul național ”ÎMPREUNĂ”

Scop: promovarea educației între egali în domeniul prevenirii consumului de droguri prin dezvoltarea lucrului în echipă și voluntariatului în rândul elevilor de liceu din clasele a IX-a și a X-a;

➤ Proiectul național „EU ȘI COPILUL MEU”

Scop: creșterea factorilor familiali de protecție și reducerea factorilor familiali de risc față de consumul de droguri la preadolescenți și adolescenți.

Aceste proiecte naționale sunt concepute și implementate respectând Standardele minime de calitate ale programelor de prevenire a consumului de droguri în școală și în acord cu Standardele europene de calitate pentru prevenirea consumului de droguri, EMCDDA-2011, Standardele internaționale pentru prevenirea consumului de droguri, United Nations Office on Drugs and Crime, 2015/ 2019) și Curriculum-ul european de prevenire, EMCDDA, 2019.

Concomitent, structurile teritoriale ale Agenției Naționale Antidrog implementează proiecte locale, adaptate nevoilor și specificului fiecărui județ în parte, dar și activități punctuale de prevenire în mediul școlar și familial, care se axează pe dezvoltarea abilităților emoționale și sociale (gândirea critică, capacitatea de a lua decizii și de a rezolva probleme, dezvoltarea comunicării eficiente și a abilităților interpersonale și de gestionare adecvată a emoțiilor și a stresului) și, secundar, pe dezvoltarea cunoștințelor despre efectele și consecințele negative ale consumului de droguri.

ANA acordă o atenție deosebită activităților adresate elevilor aflați în situații de risc față de consumul de droguri - elevi cu părinți dependenți de droguri, elevi din familii cu statut socio-economic scăzut, elevi cu risc de abandon școlar, elevi cu comportament deviant etc.

Prin rețeaua sa de 47 de centre de prevenire, evaluare și consiliere antidrog (CPECA), Agenția Națională Antidrog desfășoară activități de prevenire a consumului de droguri, cu precădere în unitățile de învățământ, acestea reprezentând principala modalitate de identificare și referire către servicii de specialitate a minorilor care prezintă un risc pentru consumul de substanțe psihoactive.

Identificarea, conform metodologiei de lucru cu adolescenții și minorii consumatori de droguri, se realizează prin intermediul specialiștilor din cadrul CPECA în cadrul sesiunilor de prevenire pe care le desfășoară.

Prin identificarea activă, se stabilește riscul de consum de droguri. Confirmarea comportamentului de consum se realizează ulterior în cadrul serviciilor sociale specializate pentru adolescenții consumatori de droguri.

Identificarea activă a adolescenților consumatori de droguri presupune observarea comportamentului adolescenților și/sau aplicarea unui set de întrebări pentru evaluarea riscului de consum de substanțe psihoactive.

Identificarea se realizează inclusiv în cadrul unităților de învățământ preuniversitar, prin monitorizarea și observarea comportamentului elevilor de către profesorii diriginți și consilierii școlari.

CPECA este instituția care, potrivit legislației, are atribuția de a asigura managementul de caz pentru persoana care consumă droguri, inclusiv pentru adolescentul care consumă droguri.

Profesioniștii (cadre didactice, consilieri școlari), care identifică adolescenți cu risc de consum sau consumatori de droguri, referă cazul la CPECA imediat după identificarea a dolescentului.

Începând cu anul 2022, programul de consiliere psihologică „SAFE SPACE” se desfășoară în parteneriat cu Asociația Telefonul Copilului. Astfel, prin apelarea numărului de telefon 0752.79.16.47 (la care răspunde un psiholog al Agenției Naționale Antidrog) și a liniei Telefonul Copilului – 116111 –, minorii care au întrebări legate de consumul de substanțe psihotrope sau au nevoie de sprijin de specialitate vor găsi o soluție la problemele cu care se confruntă.

3. Câți consumatori de droguri cu vârste sub 18 ani se află în evidențele ANA, în acest moment? Câți consumatori de droguri minori se aflau în evidențele ANA în 2018?

Potrivit prevederilor *HG nr. 860 din 2007 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de*

droguri, cu modificările și completările ulterioare, evidența centralizată a datelor privind consumatorii de droguri se face prin următorii indicatori specifici: cerere de tratament ca urmare a consumului de droguri, boli infecțioase asociate consumului de droguri, decese ca urmare a consumului de droguri și mortalitate în rândul consumatorilor, cu respectarea confidențialității, potrivit legii.

Indicatorul „Cerere de tratament ca urmare a consumului de droguri” are drept scop obținerea informațiilor comparabile și relevante referitoare la numărul și caracteristicile consumatorilor care au solicitat servicii de asistență.

Agenția Națională Antidrog colectează date statistice referitoare la aceste persoane de la unitățile sanitare din sistemul public și privat care acordă servicii de asistență specializată pentru consumul de droguri. Datele sunt raportate lunar, pe formulare standard, stabilite prin legislația în vigoare.

Datele referitoare la consumatorii incluși în circuitul terapeutic sunt centralizate de Observatorul român de droguri și toxicomanii, din cadrul Agenției Naționale Antidrog, în Registrul unic codificat privind consumatorii de droguri.

În baza acestor date, înscrise în Registrul unic codificat privind consumatorii de droguri, în anul 2018, 196 minori au fost admiși la tratament ca urmare a consumului de droguri, iar în anul 2022 – 278 minori. Menționăm că cifrele se referă la beneficiari unici, adică o persoană consumatoare de droguri care a fost înregistrată la tratament de mai multe ori în anul respectiv este contorizată o singură dată, la centrul care a înregistrat prima sa solicitare.

4. Câți consumatori de droguri cu vârste sub 15 ani se află în evidențele ANA, în acest moment? Câți consumatori de droguri sub 15 ani se aflau în evidențele ANA în 2018?

În Registrul unic codificat privind consumatorii de droguri, numărul minorilor cu vârsta sub 15 ani, intrați în asistență în anul 2018 este 32, iar în anul 2022 – 60.

5. Câți dintre consumatorii minori aflați în evidențele ANA în perioada 2018-2022 s-au reabilitat/integrat ori aveți cunoștință că nu au mai recidivat în consumul de droguri?

Dependența de substanțe psihoactive este rezultatul unui mecanism complex de factori, care acționează asupra sa, ei putând fi genetici, sociali, economici, sociali, familiali, individul fiind rezultatul unui sistem disfuncțional în care se dezvoltă.

Conform Manualului de Diagnostic și Clasificare Statistică a Tulburărilor Mintale (DSM V), tulburările legate de consumul de substanțe sunt încadrate în categoria tulburărilor mentale și de comportament și includ toate clasele farmacologice de substanțe, inclusiv noile substanțe psihoactive și alcoolul. Din punctul de vedere al acțiunii asupra sistemului nervos central, ele au ca efect activarea sistemului de recompensă, ceea ce duce spre un deficit al mecanismelor inhibitoare, nivel redus de autocontrol, modificarea comportamentului. În aceeași categorie se încadrează și ludomania sau jocul patologic de noroc, având un mecanism similar de acțiune. (DSM, ediția V).

Unul dintre cele mai importante criterii pentru stabilirea diagnosticului este chiar cel al continuării administrării substanței, fără a ține cont de consecințele negative (inclusiv pe planul sănătății sau cele legale) deoarece substanțele psihoactive acționează direct asupra formațiunii cerebrale responsabile cu autocontrolul, funcțiile cognitive, emoțiile și comportamentul. Cele mai multe persoane dependente comit și infracțiuni, iar orice recădere poate genera o recidivă, după cum o recidivă poate genera o recădere. Dependența de alcool și droguri modifică trăsăturile de personalitate preexistente. (Terence. T Gorski, M.A, John M. Kelley, M.A, C.S.W).

Tulburarea legată de consumul de substanțe este condiție medicală cronică, cu tendință de recădere. Abordarea corectă este cea în sistem integrat (medicală, psihologică și socială) și tratamentul este pe termen lung. Fiind o boală cronică, precum diabetul sau bolile cardiovasculare, tulburarea legată de consumul de substanțe rămâne pe tot parcursul vieții, succesul abordării terapeutice măsurându-se prin perioade de abțință.

Din această perspectivă, terapia consumatorilor de droguri minori nu diferă de cea adresată adulților, iar Agenția Națională Antidrog, prin proiectul ”SAFE SPACE”, abordează problematica minorilor consumatori de substanțe psihoactive, ținând cont de particularitățile specifice vârstei. Potrivit Standardelor naționale și internaționale a asistență a consumatorilor de droguri, evaluarea se realizează pe toate ariile afectate (medicală, socială, psihologică, juridică) și se stabilește abordarea terapeutică în funcție de criteriile vizate de către specialiști.

Un program de consiliere psihologică pentru un minor conține minim 5 ședințe și poate dura atât timp cât consumatorul are nevoie de sprijin. Recăderea nu reprezintă un motiv de excludere, ci face parte din terapie și este abordată ca atare.

Din anul 2019, Agenția Națională Antidrog asigură servicii de consiliere psihologică și socială adresate minorilor consumatori de droguri și părinților acestora.

În ultimii doi ani, adresabilitatea către programul de consiliere pentru adolescenți și părinți a fost în continuă creștere, atât pentru minorii referiți de către direcțiile de asistență socială și protecția copilului, cât și de către unități de învățământ, părinți, alți furnizori publici sau privați de servicii, secții de psihiatrie sau spitale pentru copii.

Dependența de substanțe psihoactive este o boală cronică, așadar termenul „reabilitare” nu poate fi folosit în acest context, cu atât mai mult cu cât minorii care s-au adresat programului nu au săvârșit infracțiuni, ci sunt diagnosticați cu „tulburare de comportament asociată consumului de substanțe psihoactive”.

Succesul intervențiilor oferite se măsoară în perioadele de abținere și nivelul de funcționalitate pe plan personal, familial, școlar, social, etc., comparat cu cel avut anterior debutului consumului de droguri.

Menționez că ne interesează orice alte informații/ statistici deține ANA și pe care le considerați relevante pentru evoluția fenomenului de consum și trafic de droguri din școli și licee, din ultimii ani.

Cel mai recent studiu de prevalență în rândul populației școlare în vârstă de 16 ani (ESPAD) a fost realizat de Agenția Națională Antidrog în anul 2019¹, acesta fiind elaborat din 4 în 4 ani, datele rezultate din acest studiu fiind referențiale, atât la nivel național, cât și european și mondial, pentru a estima dimensiunea consumului de droguri în rândul elevilor de 16 ani din România.

La nivel național, în rândul elevilor de 16 ani, consumul oricărui tip de drog ilicit de-a lungul vieții (consumul experimental), conform metodologiei internaționale a studiului ESPAD 2019, este de 9,5%², în timp ce, consumul oricărui drog ilicit în ultimul an (consumul recent) a fost declarat de 9% dintre elevi. Deși, față de studiul anterior din anul 2015, se observă o scădere cu 12% a proporției celor care declară consumul oricărui drog de-a lungul vieții, valorile foarte apropiate ale celor două tipuri de consum indică o rată crescută a celor care, după un consum experimental de droguri, aleg să continue acest tip de comportament.

¹ Proiectul școlar european privind consumul de alcool și alte droguri – European School Survey on Alcohol and Other Drugs - ESPAD, realizat de Agenția Națională Antidrog în anul 2019 – eșantion cu reprezentativitate națională, populație școlară cu vârsta 16 ani

² Substanțele psihoactive incluse în sintagma „orice tip de drog ilicit” sunt: cannabis, ecstasy, cocaină, crack, amfetamine, LSD sau alte halucinogene, heroină, GHB

Vârsta de debut precoce în consumul de droguri, declarată de adolescenții care au fost intervievați în cadrul studiului, este de 13 ani sau mai devreme pentru consumul de solvenți sau substanțe inhalante.

Cel mai consumat drog în rândul adolescenților continuă să fie canabisul, urmat de noile substanțe psihoactive, solvenți sau substanțe inhalante, cocaină, LSD sau alte halucinogene, heroină, ketamină, metamfetamine și amfetamine.

Vă asigurăm, pe această cale, de întreaga disponibilitate în oferirea de date exacte din domeniul nostru de activitate, pentru o informare viitoare cât mai corectă și completă.

Cu stimă,

**COORDONATOR
COMPARTIMENTUL RELAȚII PUBLICE**

Comisar-sef de Poliție

Anamaria Iuliăna TEODORESCU